

Gemeente Nijmegen.
T.a.v. College van Burgemeester en wethouders
Postbus 9105
6500HG Nijmegen

Betreft: Naar aanleiding van instorten varkensschuur mooie toekomstplannen de Warmoes

Geacht college,

We vragen graag uw aandacht voor onze subsidie aanvraag. Naar aanleiding van de onvermijdelijke sloop van de van u gehuurde 'varkensschuur', is gewerkt aan een toekomstbestendige visie van onze Stichting. We komen tot de conclusie dat er naast het droevige afscheid van het meest historische gebouw op ons terrein ook nieuwe kansen liggen voor natuureducatie, sociale cohesie, duurzaamheid en een gezonde exploitatie. Hieronder lichten we toe hoe ons project richting toekomst een mooie uitgangspositie verwerft voor de verdere ontwikkeling van ons bijzondere initiatief.

Vooraf

Het dorp Lent ten noorden van Nijmegen aan de Waal stond eeuwen bekend om zijn tuindersfamilies. Die verbouwden op zogenaamde warmoezeniersbedrijven groenten en fruit voor de stad Nijmegen. Naarmate de kleine warmoezeniers steeds meer moesten concurreren tegen import vanuit Zuid-Europa verdween langzaam een traditie van decennia lange voedselvoorziening. Lent ging over op potplantenteelt en werd internationaal een begrip. Zo ontstond het kassendorp Lent. Met de komst van het nieuwe stadsdeel Waalsprong zijn de potplantentelers verplaatst of uitgekocht en is het dorp Lent opgenomen in een nieuw stadsdeel.

Toch verdwenen de warmoezeniers niet helemaal uit Lent, er is één warmoezeniersbedrijf bewaard gebleven: de historische tuinderij de Warmoes. Een plek waar de cultuurhistorie van decennialange groente- en fruitteelt en daarna ook potplantenteelt tastbaar, leerbaar en proefbaar is.

De Warmoes is een ANBI (goede doelen) Stichting en is vandaag de dag een groene oase in de sterk verstedelijkte omgeving van Nijmegen Noord. De Stichting heeft grof gezegd twee doelen:

1 Het voor bezoekers beleefbaar maken van het verleden van tuinderdorp Lent (geschiedenis) en de rol die Lent speelde in het voorzien van voedsel voor de stad en later de internationale bekendheid met de potplantenteelt.

2 Het informeren en inspireren over de teelt van groenten en oude fruitrassen: wat groeit in welk seizoen, gezonde voeding, hoe kun je oogst bewaren etc.

Hedendaagse praktijk

De afgelopen 5 jaar is de Warmoes uitgegroeid tot een groene gemeenschapsplaats. Wat doen we zoal:

- Productie (beter dan biologisch, want geen enkele bestrijding): Er wordt op circulaire wijze geteeld en bezoekers kunnen zelf vers oogsten aan de hand van instructies in het veld. Daarnaast is er verkoop in het eigen winkeltje van ingemaakte producten.
- Natuureducatie: leerlingen van zowel basisscholen als enkele middelbare scholen bezoeken jaarlijks de historische tuinderij voor lessen (alleen al 871 basisschool leerlingen dit jaar). Voor buurtbewoners en andere belangstellenden worden cursussen verzorgd in o.a. hoogstamfruit snoeien, composteren, fermenteren, voorzaaien, mandenvlechten, enten, bijenverzorging, bewaren en conserveren etc.
- Erfgoededucatie: In het Warmoes-hoofdgebouw is een museum ingericht over leven en werken van de Lentse warmoezeniers. Compleet met een expositie, foto's uit lang vervlogen tijden en te beluisteren verhalen van Lentse tuinders.
- Ontmoeting: de Warmoes organiseert jaarlijks themadagen: lentemarkt, zaden-/plantenbeurs, oude ambachtenmarkt, oogstfeest. In onze winkel worden eigen producten van de tuinderij verkocht. Voor kinderen is er een boomgaard om in te rennen, een zandbak en mini tractortjes op het plein. Bezoekers kunnen terecht in een kleinschalige horeca gelegenheid. Verder verleent de Warmoes onderdak aan een dagopvang voor ouderenzorg. Op zolder is een kleine vergaderruimte beschikbaar, tegen gereduceerd tarief voor buurtinitiatieven en lokale goede doelen. Het oude voorhuis van de tuinderij wordt verhuurd als vakantieverblijf.
- Park-/groenfunctie Waalsprong: de Warmoes is het Groene hart van de Waalsprong en wordt als zodanig enorm gewaardeerd door alle nieuwe bewoners.
- Bijzondere projecten: Via het project Expeditie Tuinfruit (project samen met Co-Bomen) zijn sinds 2021 1.500 fruitbomen aan nieuwe inwoners van Nijmegen Noord verstrekt (motto: 1-ieder een fruitboom, Samen een boomgaard). Gemeente Nijmegen heeft recentelijk het door haar ingestelde 'Stadslandbouwloket' ondergebracht bij de Warmoes.

Dit doen we met ruim 60 vrijwilligers (er is zelfs een wachtlijst!).

Ontwikkelingen

De stad is de laatste jaren om ons heen gebouwd en we zijn ingepast in deze plannen.

Hiervoor hebben we wat grond moeten ruilen om de bouw om ons heen mogelijk te maken.

De grond is eigendom van de gemeente en in het onderhandelen van het handhaven van de stichting en inpassing in de Waalsprong is het pachtcontract dat we hadden omgezet naar en huurcontract. De grootste verandering daarbij is dat de beheer- en onderhoudsplicht overgegaan is van de gemeente naar de stichting.

Bij ingang van dit contract heeft de Warmoes ook diverse fondsen geworven en verbouwingen van ongeveer € 300.000 aan de gebouwen uitgevoerd om te komen tot de bedrijfsvoering van de afgelopen jaren. Dit is geïnvesteerd in gemeentelijk eigendom. De voorwaarde van de gemeente voor het laten voortbestaan van de stichting op deze plek was namelijk het vervullen van een grotere functie in de nieuwe wijken dan voorheen. In het verleden was de stichting meer gericht op het conserveren van het laatste warmoezeniersbedrijf van Lent. Met de komst van het nieuwe bestuur is hierin verandering gekomen en pakt de stichting een actievere en andere rol in de stad, wat ook duidelijk te merken is aan de grote toename van het aantal bezoekers.

Verlies van de Varkensschuur

Een van de gebouwen op het terrein was de varkensschuur. Dit was het oudste gebouw, waarin de bewoners zelfs even gewoond hebben nadat in 1944 de boerderij is afgebrand vanwege bombardementen.

Helaas is er ten tijde van het pachtcontract niets gedaan aan onderhoudswerkzaamheden vanuit de gemeente en is afgelopen jaar vastgesteld dat het gebouw zo slecht was dat het niet meer op te knappen was. Er bleek acuut instortingsgevaar te zijn. Na spoedberaad met de gemeente is gekozen om het gebouw snel te slopen uit veiligheidsoverwegingen.

Een heel gebouw minder heeft direct gevolgen voor de bedrijfsvoering. De schuur werd vooral gebruikt voor opslag en onze koelcel stond erin. De noodzaak voor een nieuw gebouw is aanleiding geweest om met een groep betrokken mensen te brainstormen over de toekomst van de Warmoes. Zo hopen we dat uit een nood een deugd kan ontstaan: een nieuw gebouw biedt natuurlijk ook kansen. Een goed moment om na te denken over de rol van de Warmoes in de stad en de ambities en wensen voor de toekomst.

Sloop biedt kansen

Na vijf jaar werken in het nieuwe concept (sinds 2018) kunnen we ondanks Corona zeggen dat dit een succes is en dat bezoekers ons waarderen voor de mooie groene plek in de wijk, de verse groente die je kunt oogsten, wijkclubs vinden ons voor een vergaderlocatie, er is doordeweeks een dagopvang voor licht dementerenden in de koestal en we breiden nog steeds ons workshop en lezingen programma uit.

Wat we missen om onze doelstelling 'het informeren en inspireren van bezoekers tot het telen en eten van duurzaam gezond voedsel' goed op de kaart te zetten, is een goede ruimte voor onze educatieve activiteiten, workshops, het ontvangen van groepen voor rondleidingen etc. Daarnaast is het niet makkelijk om jaarlijks de begroting rond te krijgen, vanwege de vele activiteiten die ons stichtingsdoel dienen maar niet direct inkomsten genereren terwijl het beheer en onderhoud van het terrein en de gebouwen toch de nodige kosten met zich meebrengen. Naast het realiseren van een educatief praktijklokaal willen we ook graag een zolderverdieping op de nieuwe schuur zodat we daar een kantine voor onze vrijwilligers kunnen realiseren. Deze zit nu boven de voormalige koestal waar de dagopvang gevestigd is. Door de kantine te verhuizen zou de vrijgekomen ruimte omgebouwd kunnen

worden tot een verhuurbare ruimte. Dit zou wat extra lucht geven aan de jaarlijkse exploitatie.

We zien dat we op termijn (binnen 10 jaar) ook tegen onderhoud aan de Zweedse schuur (nu werkschuur) zullen aanlopen, dus we hebben ook dit meegenomen in onze gedachten over het ideale totaalbeeld voor de toekomst. Als gekeken wordt naar de verdeling van de verschillende functies over het terrein is het goed om te anticiperen op het uiteindelijk omruilen van de functies van de Zweedse schuur en de benedenverdieping van het nieuw te bouwen gebouw. Dit is een meerjaren- en meerfasenplan natuurlijk. Bij het bouwen van de nieuwe varkensschuur kan hier echter al wel rekening mee gehouden worden. De educatieve ruimte verplaatst op termijn naar de Zweedse schuur (nabij tuincafé en grenzend aan boomgaard, de publiekskant) en de werkschuur komt dan onder de nieuwe vrijwilligerskantine (de werk-vrijwilligers kant).

Vraag aan de college

We hopen dat de gemeente bij kan dragen aan de realisatie van dit plan. Niet alleen omdat het een investering in eigen gebouwen is of omdat de varkensschuur verloren is gegaan, doordat hij niet onderhouden is ten tijde dat de onderhoudsplicht bij de gemeente lag. Maar vooral omdat de gemeente de meerwaarde van de stichting als groene oase van de wijk en onze bijdrage aan een gezonde en duurzame levensstijl/educatie wil ondersteunen. Als stichting ontvangen we geen structurele subsidie en we willen ook graag zelf onze broek ophouden. Door onze basisstructuur goed neer te zetten is dit heel goed mogelijk, daarom gaan we er vol voor en zullen we met de opgerichte werkgroep naast de investering van de gemeente ook flink fondsen gaan werven om alles te realiseren (die dus ook geïnvesteerd worden in eigendom van de gemeente).

Voor nadere toelichting zijn we natuurlijk graag bereikbaar.

Hartelijke groet,

Barbara Hine &
Marlies van Loon
Stichting De Warmoes (ANBI)
Griftdijk Noord 11
6663AA Lent

Contact:
Barbara@dewarmoes.nl
06-15481504

